

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Motuk

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **Z. C.**

skazanego za czyn z art. 190 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

na posiedzeniu w dniu 5 marca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 29 maja 2024 r., sygn. akt V Ka 567/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku

z dnia 17 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 1193/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Marek Motuk Anna Dziergawka Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku wyrokiem z dnia 17 stycznia 2024 r., w sprawie o sygn. akt II K 1193/23:

1. oskarżonego Z. C. uznał za winnego popełnienia zarzuczonego mu czynu, polegającego na tym, że w dniu 9 sierpnia 2021 roku między godzinę 0:01 a 01:10 kierował przez komunikator społecznościowy M., z wykorzystaniem sieci teleinformatycznej, groźby popełnienia przestępstwa pobicia M. M. przez grupę osób, które wzbudziły w zagrożonym M. M. obawę, że będą spełnione, stanowiącego występki z art. 190 § 1 k.k. i na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. skazał go na karę roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;
2. na mocy art. 41a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego Z. C. zakaz kontaktowania się w jakikolwiek sposób z pokrzywdzonym M. M. (M.) oraz zakaz zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 50 (pięćdziesiąt) metrów - na okres 3 (trzech) lat;
3. na podstawie art. 626 § 1 k.p.k., art. 627 k.p.k., art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn. Dz. U. z 1983 Nr 49 poz. 223 ze zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) oraz w całości pozostałe koszty sądowe w kwocie 70 zł (siedemdziesiąt złotych).

Apelację od powyższego wyroku wniósł oskarżony.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 29 maja 2024 r., w sprawie o sygn. akt V Ka 567/24, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki poniesione w postępowaniu odwoławczym.

Kasację na korzyść skazanego od wyroku Sądu Okręgowego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na braku należytego skontrolowania wyroku sądu *meriti* poza granicami zaskarżenia, pomimo tego, że był on obarczony rażącym naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 190 § 1 k.k., polegającym na jego

błędnym zastosowaniu i przypisaniu skazanemu odpowiedzialności za czyn zabroniony wskazanym przepisem, podczas gdy jego zachowanie nie wyczerpało wszystkich ustawowych znamion występku groźby karalnej, co w konsekwencji prowadziło do rażącej niesprawiedliwości wyroku.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku sądu I instancji i uniewinnienie Z. C. od popełnienia przypisanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna w zakresie podniesionego zarzutu, dlatego podlegała rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron, zgodnie z treścią art. 535 § 5 k.p.k.

Należy w pełni podzielić zarzut zawarty w kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich o rażącym naruszeniu przez Sąd Okręgowy w Gdańsku przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.k.

W przedmiotowej sprawie Z. C. został skazany za to, że w dniu 9 sierpnia 2021 roku między godzinę 0:01 a 01:10 kierował przez komunikator społecznościowy M., z wykorzystaniem sieci teleinformatycznej, groźby popełnienia przestępstwa pobicia M. M. przez grupę osób, które wzbudziły w zagrożonym M. M. obawę, że będą spełnione, tj. za czyn z art. 190 § 1 k.k. Przestępstwo groźby bezprawnej określonej w art. 190 § 1 k.k. ma charakter materialny, zaś jego skutkiem jest wywołanie po stronie pokrzywdzonego uzasadnionej obawy, że wypowiedziane groźby zostaną spełnione. Brak takiego skutku powoduje, że nie dochodzi do dokonania tego przestępstwa. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że przypisanie odpowiedzialności karnej za wskazane przestępstwo wymaga nie tylko zrealizowania czynności wykonawczych groźby, ale także spowodowania stanu, w którym groźba wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona. Ujęty w opisie typu przestępstwa zwrot „uzasadniona obawa” jest zatem warunkiem koniecznym karalności zachowania polegającego na groźeniu innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub osoby jej najbliższej. Uzasadniona obawa, w konstrukcji przepisu art. 190 § 1 k.k., jest tym elementem, który pozwala ująć i zweryfikować, czy subiektywne odczucie obawy pokrzywdzonego co do spełnienia

groźby miało obiektywne (uzasadnione) podstawy (zob. wyrok SN z dnia 20 stycznia 2021 r., V KK 373/19; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2017 r., V KK 372/16).

Uwzględniając powyższe rozważania wskazać należy, że w opisie czynu przypisanego Z. C. pominięto ustawowe określenie znamienia czynu w postaci „uzasadnionej” obawy spełnienia groźby. Zatem z uwagi na nie ujęcie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu powyższego elementu, nie jest możliwe uznanie, że w przedmiotowej sprawie doszło do dokonania tego przestępstwa, albowiem przedmiotowy czyn nie zawiera kompletu znamion przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. Powyższego uchybienia nie usuwa również uzupełnienie go w treści uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, w którym wskazano, że „groźba ta z pewnością mogła wywołać i wywołała uzasadnioną obawę u pokrzywdzonego, że zostanie spełniona”. Nie ulega wątpliwości, iż przepis art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. nakazuje, by wyrok skazujący zawierał dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikację prawną. Według ugruntowanego już orzecznictwa zawarty w orzeczeniu opis przypisanego skazanemu czynu powinien uwzględniać wszelkie konieczne dla przyjęcia sprawstwa określonego przestępstwa - znamiona tego typu czynu zabronionego pod groźbą kary, a więc zarówno cechy przedmiotowe przestępstwa, jak i podmiotowe. Żaden więc element, który kreuje możliwość uznania danego zachowania za bezprawne i karalne, nie powinien być w wyroku skazującym pominięty. Nie ma też sporu co do tego, że nie jest dopuszczalne skazanie osoby, której nie przypisano zachowania odpowiadającego wszystkim znamionom danego typu czynu zabronionego określonego w ustawie. Niezamieszczenie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku wszystkich znamion ustawowych czynu zabronionego jest bowiem równoznaczne z naruszeniem konstytucyjnej zasady *nullum crimen sine lege*. Właściwy opis czynu w wyroku skazującym ma więc charakter gwarancyjny (zob. wyrok SN z dnia 15 maja 2018 r., IV KK 308/17). Podkreślić bowiem trzeba, że mimo iż przepis art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. nie wprowadza wymogu, by w opisie czynu należało użyć słów ustawy nazywających poszczególne znamiona przestępstwa, to jednak opis ten musi odpowiadać znaczeniu wszystkich znamion ustawowych konkretnego przestępstwa (zob. wyrok SN z dnia 24 czerwca 2013 r., V KK 435/12).

Wskazane ustalenia prowadzą do wniosku, że skazanie oskarżonego za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa. Wpływ tego

uchybień na treść wyroku jest ewidentny, albowiem przypisanie oskarżonemu winy w zakresie czynu z art. 190 § 1 k.k., który nie zawierał wszystkich znamion czynu zabronionego, było oczywiście bezpodstawne.

W przedmiotowej sprawie nie było jednak podstaw do podzielenia przez Sąd Najwyższy wniosku skarżącego w zakresie orzeczenia następczego, albowiem na obecnym etapie postępowania przedwczesne byłoby uniewinnienie ZbZ. C. . Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że z obowiązku rozpoznania skargi kasacyjnej jedynie w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k.) wynika brak związania Sądu Najwyższego zgłoszonymi w niej wnioskami. To bowiem treść zarzutu i wynikającego z niego uchybień, w powiązaniu z kierunkiem zaskarżenia określa jego granice (zob. wyrok SN z 20 lutego 2018 r., V KK 498/17; wyrok SN z 6 lipca 2022 r., II KK 100/22).

Uznać należy, że w realiach rozpatrywanej sprawy, przypisane oskarżonemu zachowanie może wyczerpywać znamiona przestępstwa usiłowania z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 190 § 1 k.k. (zob. wyrok SN z dnia 20 stycznia 2021 r., V KK 373/19). **Przestępstwo groźby bezprawnej z art. 190 § 1 k.k. ma charakter materialny. Skutkiem tego przestępstwa jest wywołanie po stronie ofiary uzasadnionej obawy, że wypowiedziane groźby zostaną spełnione. Brak takiego skutku powoduje, że nie dochodzi do dokonania tego przestępstwa, zaś w przypadku wzbudzenia obawy po stronie pokrzywdzonego, chociażby nieuzasadnionej, możliwa jest odpowiedzialność karna za usiłowanie z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 190 § 1 k.k.**

Uwzględniając powyższe rozważania, koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd ten rozpoznając ponownie apelację oskarżonego będzie miał na względzie powyższe uwagi i wskazania (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

r.g.

Marek Motuk

Anna Dziergawka

Stanisław Stankiewicz